

2558
vēst. izz.

LATVIJAS VALSTS
ARHĪVS

Andriņš Jānis (Jānis Andriņš) (1914-1994),
literatūrzinātnis, periodisko izdevumu
redaktors (Lielbritānija)

F-2558

vēsturiskā izziņa

Fonds Nr. 2558.

Andrups Jānis (Jānis Andriņš)(1914 – 1994), literatūrkritiķis, periodisko izdevumu redaktors (Lielbritānija)

Aprakstījums (vēsturiskā izziņa)

Fondraža nosaukums

Andrups Jānis.

Biogrāfija

Jānis Andrups (Andriņš) dzimis 1914. gada 17. maijā Bolderājā strādnieku ģimenē. Beidzis Rīgas skolotāju institūtu 1935. gadā. Studējis Latvijas Universitātes Filoloģijas un filozofijas fakultātes Baltu filoloģijas nodaļā. Papildinājis izglītību Gēteborgas Universitātē (1945 – 1947). Strādājis par skolotāju. No 1941. līdz 1943. gadam ir tautskolu inspektors Rēzeknes apriņķī.

1944. gadā emigrējis uz Zviedriju un tur palīdzējis organizēt latviešu leģionāru bēgšanu no Zviedrijas uz Angliju. No 1947. gada dzīvojis Anglijā. Literāro darbu sācis trīsdesmitajos gados. Rediģējis žurnālus "Latvijas Mēnešraksts" (1943), "Latvijas Vārds Stokholmā" (1944 – 1945), "Londonas Avīze" (1947 – 1962 un 1975 – 1986), "Brīvā Latvija" (Lielbritānijas daļa, 1987 – 1993) un "Ceļa Zīmes" (1953 – 1987). Izveidojis žurnālā "Ceļa Zīmes" autoritatīvu literatūras kritikas nodaļu. Par kritiķa uzdevumu uzskatījis autora individuālā stila raksturošanu un analīzi vēsturiskās attīstības kopsakarā. Nozīmīgi ir J. Andrupa dotie Anšlava Eglīša, Z. Lazdas u.c autoru daiļrades vērtējumi. Literatūrā izmantojos pseidonīmus: Jānis Akots, Telemaks, Jēkabs Akmens.

Bijis Latviešu Nacionālās padomes Lielbritānijā (LNPL) un Latvijas Atjaunošanas komitejas Eiropas centra (LAK EC) prezidija loceklis kopš šo organizāciju dibināšanas, Latvju biedrības Lielbritānijā priekšsēdis, Daugavas Vanagu biedrs, PEN kluba un Latviešu rakstnieku apvienības (LARA) biedrs, kā arī ilggadējs Pasaules brīvo latviešu apvienības Kultūras fonda (PBLA KF) valdes loceklis un priekšsēža vietnieks, Eiropas Latviešu kultūras padomes priekšsēdis.

Galvenās publikācijas: Vilnis Olavs (1932); (1939. gadā saņēmis kultūras fonda godalgu); 1954. gadā saraksta "Latvian literature" kopā ar Vītautu Kalvi, rediģējis "No Kalpaka priedes līdz Minsterei" (1968); "Latviešu māja Almēlijā" (1984); tulkojis E. Hemingveja "Vecais vīrs un jūra" (1953), Č. Morgana "Notikums upes līnijā" (1955), rakstījis cittautu literāros izdevumos un uzziņas literatūrā t.sk. "Encyclopaedia Britannica".

Jānis Andrups miris 1994. gada 18 janvārī Londonā. 1994. gada 17. septembrī pelni apbedīti I Meža kapos.

Glabāšanas uzkrāšanas vēsture

No dokumentiem redzams, ka dokumentus fondradis galvenokārt uzkrājis laikā, kad darbojās laikrakstu un žurnālu redakcijās, kā arī būdams sabiedrisko organizāciju vadības loceklis vai vadītājs.

Tiešais iegūšanas avots

Dokumentus valsts glabāšanā nodod Rīgas latviešu biedrība Valža Rūmnieka personā 2006. gada 11. aprīlī ar dāvinājuma līgumu Nr. 40/47.

Fonda saturs

Fondā rodama informācija par J. Andrupa radošo darbību – J. Andrupa rakstītie referāti par dažādiem kultūras un politikas tematiem. Tomēr radošo dokumentu daļa ir neliela un neatklāj J. Andrupa literāro potenciālu.

Arī biogrāfisko dokumentu sastāvs ir visai trūcīgs - dažas biedra kartes.

Viena no nozīmīgākajām fonda daļām ir sarakste, ko veido dienesta, sabiedriska un privāta rakstura vēstules. Dienesta sarakstē izdalās J. Andrupam kā laikrakstu “Ceļa Zīmes”, “Londonas avīze” un “Brīvā Latvija” redaktoram sūtītās vēstules. J. Andrupa sarakste ar sabiedriskajām organizācijām un to pārstāvjiem skar sabiedriskās darbības, politikas un kultūras jautājumus gan trimdā, gan Latvijā. Personīgā rakstura saraksti veido J. Andrupam adresētie ielūgumi uz dažādiem pasākumiem, apsveikumi un dažādu privātpersonu vēstules. Apjomīgu fonda daļu veido J. Andrupa sakrātie materiāli par LAK EC, LNPL, Latvju biedrību Lielbritānijā un citām trimdas Latviešu organizācijām. Tāpat atrodami dažādi materiāli par trimdas latviešu un Latvijas kultūras un sabiedriski politiskajiem jautājumiem. Vēl pie sakrātā materiāla pieskaitāmas lietas par Starptautiskajām baltiešu un okupēto tautu organizācijām. Sakrātais materiāls nav pilnīgs, jo dokumenti neatspoguļo visus organizāciju darbības aspektus. Iespējams, sakrātie dokumenti ir saistīti ar konkrētu J. Andrupa darbības jomu šajās organizācijās, bet organizāciju darbību vispārraksturojošus dokumentus J. Andrupš nav krājis.

Komplektēšana

Fonda papildinājums nav paredzēts.

Fonda sistematizācija

Dokumenti nodoti valsts glabāšanā nesakārtotā veidā. Dokumentu ekspertīze, sistematizācija un aprakstīšana veikta 2007. gadā ievērojot ISAD (G) pielietošanas noteikumu B daļu – par personu fondiem un "Metodiskos norādījumus personu dokumentu apsekošanai un

vienkāršotai aprakstīšanai".

Veicot vērtības ekspertīzi, sistematizāciju un aprakstīšanu fonds sadalīts 2 aprakstos – Nr.1-v un Nr.2-v. Apraksts Nr.1-v sadalīts 5 autonomās dokumentu grupās – sērijās, kuras savukārt sadalās 10. apakšsērijās un 6 apakšapakšsērijās. Ar dokumentu sadalījumu konkrētāk iepazīstina aprakstam pievienotā Dokumentu sistematizācijas shēma. Lietas sērijās sistematizētas hronoloģiskā kārtībā izņemot 5. sērijas 2. apakšsērijā iekļautos LAK EC , LNPL un Latviešu biedrības Lielbritānijā dokumentus, kuri sistematizēti pēc nominālā principa - uz sēriju beigām atstājot lietas ar agrāku datējumu, bet mazāk svarīgiem dokumentiem. Aprakstījumam pievienots saīsinājumu saraksts.

Dokumentu valoda

Fondā ir dokumenti latviešu, krievu, vācu, angļu un zviedru valodās. Norāde par dokumentiem svešvalodās atrodama apraksta piezīmju daļā.

Aprakstu sastādīja:
Personu fondu un trimdas dokumentu daļas
galvenais arhīvists

2008. gada 2. janvārī.

/G. Kraulis/

Latvijas Valsts arhīvs

LIETAS Nr. _____ APLIECINĀJUMA LAPA

Lietā numurētas 3 (trīs) _____
ar cipariem un vārdiem _____ lapas,

tajā skaitā, litera lapas _____

numēracijā izlaistas lapas _____

un + _____ iekšējā apraksta lapas
ar cipariem

Lietas noformēšanas un fiziskā stāvokļa īpatnības	Lapu Nr.

Lapu aizpildīja arkhiviste
05.03.08.
amats
datums

[Signature]
paraksts

[Signature]
paraksta atšifrējums